

Yhteenvetosivu: Raskauden ehkäisy

Arvoisa lausunnonantaja

Pyydämme Teitä asiantuntijana (tai organisaationne edustajana) antamaan lausunnon Käypä hoito -suosituksesta. Työryhmä toivoo erityisesti kommentteja ja ehdotuksia suosituksen sisältöön ja arviota siitä, onko keskeinen tutkimusnäyttö mukana.

Määräaika: sunnuntai 27.10.2024 klo 24.00 mennessä

Lausuntolomakkeella pyydämme Teitä ensin kommentoimaan suositusta kappale kappaleelta. Lomakkeella on lisäksi muutama yksityiskohtainen kysymys, ja lopussa voitte antaa yleisiä kommentteja suosituksesta.

Lausuntoa antaessanne pyydämme kiinnittämään erityisesti huomiota seuraaviin asioihin:

- Ovatko suositukset selkeitä?
- Onko keskeinen tutkimusnäyttö huomioitu suosituksessa?
- Tukeeko tutkimusnäyttö suosituksia?
- Onko näytönasteet (A–D) arvioitu oikein?
- Onko terveyshyödyt ja mahdolliset haitat huomioitu riittävästi suosituksia muotoiltaessa?

Lausunrossanne ei tarvitse huomioida kielioppivirheitä, sillä suositus on tässä vaiheessa luonnos, ja se kielentarkastetaan vielä ennen julkaisua.

Lomakkeen täyttöohjeet

Kysely alkaa sivulta 2, ja sen kokonaispituus on 6 sivua. **Lausuntomateriaalit (suositus, kuvat, näytönastekatsaukset ja lisätietoa) avautuvat erillisille välilehdille kyselyn sivuilla olevista linkeistä.** Suositustekstin lausuntokomenttien kohdistamista helpottaa suosituksen vasemman marginaalin juokseva rivinumerointi.

Mikäli haluatte jatkaa lomakkeen täydentämistä myöhemmin, painakaa painiketta "Tallenna ja jatka myöhemmin". Voitte palata kyselyyn myöhemmin samasta linkistä jatkamaan vastaamista. Painike "Lähetä" kyselylomakkeen lopussa avaa yhteenvetosivun, jossa pääsette tarvittaessa vielä muokkaamaan lausuntoanne. Yhteenvetosivun vasemmalla puolella sijaitsevat kuvakkeet, joista voitte joko tulostaa yhteenvedon tai tallentaa yhteenvedon PDF-muodossa. Painike "Sulje" tallentaa vastauksenne.

Mikäli ette halua nimenne näkyvän lausuntokierroksen koontiraportissa, pyydämme ilmoittamaan siitä sähköpostilla (kaypahoito@duodecim.fi). Lausuntokierroksen rekisteriseloste löytyy kotisivuiltamme os. www.kaypahoito.fi, Tietosuojaselosteet.

Ongelmatilanteessa pyydämme Teitä ottamaan yhteyttä Käypä hoito -toimistoon sähköpostitse (khpalaute@duodecim.fi).

Pääsette kyselylomakkeelle Seuraava-painikkeesta.

Vastaajan tiedot

Etunimet	Aija
Sukunimi	Saarinen
Ammattinimike	Kehittämispäällikkö
Erikoisala	Järjestötoiminta
Paikkakunta	Helsinki
Organisaatio, toimipaikka	Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus
Sähköposti	aija.saarinen@terveydenhoitajaliitto.fi

1. Kappaletta "Keskeinen sisältö (sivu 4)" koskevat kommentit:

Laajasti käsitelty aihetta eri näkökulmista. Esim. seurantakäyntien sisältö osoittaa selkeästi sen, että ehkäisyneuvonta edellyttää laajaa ehkäisyn/perhesuunnitteluneuvonnan osaamista.

2. Kappaletta "Taulukot ja kuvat (sivu 5)" koskevat kommentit:

Taulukoita käytetty runsaasti, mikä selkeyttää tekstin luettavuutta.

3. Kappaletta "Aiheen rajaaminen (sivu 5)" koskevat kommentit:

Selkeä ja ymmärrettävä.

4. Kappaletta "Tavoitteet (sivu 5)" koskevat kommentit:

Tavoitteet ilmaistu selkeästi.

5. Kappaletta "Kohderyhmä (sivu 5)" koskevat kommentit:

Ei kommentoitavaa.

6. Kappaletta "Käyttäjän näkökulma (sivu 6)" koskevat kommentit:

Aihetta käsitelty riittävän laajasti. Kulttuurien erilainen suhtautuminen kuukautisiin on hyvä nosto. Se muistuttaa siitä, että oletukset voivat ohjata liiaksi terveydenhuollon henkilöstön antamaa neuvontaa. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen henkilöstölle suunnattu toive kysyä mahdollisista peloista ja huolista on tärkeä kohta. Yksilöllisen ohjauksen merkitys on myös hyvin nostettu esiin.

7. Kappaletta "Ehkäisyn aloitus (sivut 6–8)" koskevat kommenttinne:

Riittävän yksityiskohtaiset ja selkeät ohjeet ehkäisyn aloituksesta.

Kohdassa:

Ehkäisyn aloituspakkaukset voi antaa lääkärin kanssa yhteistyössä toimiva tai rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden omaava hoitaja [B20]. - tulee olla lisäys, jolla on koulutus seksuaali- ja lisääntymisterveyden asioihin.

Hoitohenkilöstöstä ainoastaan terveydenhoitajan ja kättilön tutkintoon johtavan koulutuksen oppisisältöihin kuuluu seksuaali- ja lisääntymisterveys. Esim. sairaanhoitajatutkinnon suorittanut henkilö tarvitsee ko. tehtävään lisäkoulutuksen.

Taulukko 1 on hyvä apu käytännön työhön ehkäisymenetelmää valittaessa.

8. Kappaletta "Hormonaalinen ehkäisy (sivut 8–24)" koskevat kommenttinne:

Hormonaalisen ehkäisyn vaikutusmekanismit on hyvin selitetty. Taulukointi on hyvä ja selkeä tapa löytää tietoa. Seksuaalisen hyvinvoinnin esiin nostaminen on hyvä. Nuolilla kuvatut oireet ovat selkeät ja nopeasti haltuun otettavissa. Ratkaisuja ehkäisyn ongelmatilanteisiin on hyvä.

Hyödyt, haitat ja vasta-aiheet yhdistelmävalmisteiden käytölle käsitelty selkeästi ja perusteellisesti, mikä luo hyvän pohjan laaja-alaista osaamista edellyttäville seurantakäynneille.

Kierukkaehkäisyn kohdalla on todettu, että kierukan asettaa asiaan perehtynyt terveydenhuollon ammattilainen, on liian epämääräisesti ilmaistu. Kierukan asetus ei ole riskitön toimenpide ja siksi oikeampi ilmaisu olisikin: Kierukan asettaa tehtävään koulutuksen saanut henkilö. Olisi myös hyvä tuoda lyhyesti esiin niitä tekijöitä, joilla saattaa olla vaikutusta kierukan asettamiseen/ehkäisytehoon (mm. kaksiosainen kohtu, kohdun poikkeava asento...).

Myös kapseleiden asettamisen kohdalla tulee käyttää ilmaisua: Kapselit asettaa tehtävään koulutuksen saanut henkilö.

9. Kappaletta "Hormoniton ehkäisy (sivut 24–27)" koskevat kommenttinne:

On hyvä myös huomioida, että yksi yleisimmistä erityisesti kondomin käyttämättä jättämisen syistä on yhdyntä alkoholin vaikutuksen alaisena.

On hyvä, että sterilisaatioon liittyvien lomakkeiden linkit on saatavilla tekstistä.

10. Kappaletta "Ehkäisy eri tilanteissa (sivut 27–38)" koskevat kommenttinne:

On hieman riskialtista luvata että imetys suojaa hyvin raskaudelta 6 kuukautta, jos rintamaito on lapsen ainoa ravinto, kun synnyttänyt imettää säännöllisesti 4–6 tunnin välein myös öisin eivätkä kuukautiset ole alkaneet [evd04414] (C).

Käytäntö on kuitenkin osoittanut toisin. Eli todennäköisesti asiakkaat eivät aina toimi edellä kuvatulla tavalla vaikka olettavat imettävänsä säännöllisesti ja tiheästi. Olisiko siis parempi ilmaista asia vaikkapa seuraavasti: Imetys heikentää merkittävästi raskaaksi tulon mahdollisuutta n. 6kk ajan, jos rintamaito on lapsen ainoa ravinto, kun synnyttänyt imettää säännöllisesti vähintään 4-6h välein läpi vuorokauden.

Seksuaalikasvatus ja suojaikäraja ovat tärkeitä kohdat suosituksessa. Synnytyksen jälkeisen raskauden ehkäisytaulukosta on helppoa saada tietoa nopeasti. Sairauden ja riskitekijöiden vaikutus..-taulukko on hyvä apuväline käytännön työhön. Ympäristöön (yleisesti puhutaan silpomisesta) liittyvää asiaa on hyvin ja on myös hyvä, että esiin on nostettu monikulttuuristen asiakkaiden kohtaaminen sekä tulkin käyttö asiakastyössä ja transsukupuolisuus.

11. Kappaletta "Ehkäisyn käyttö, seuranta ja lopetus (sivut 38–42)" koskevat kommenttinne:

Raskauden ehkäisyyn liittyviin uskomuksiin on nostettu hyviä aiheita. Vastaanotolla toteutetulla seurantakäynnillä olisi hyvä ottaa esiin myös seksuaalisuuteen laajemmin liittyvät aiheet.

12. Kappaletta "Jälkiehkäisy (sivut 43–46)" koskevat kommenttinne:

Ei kommentoitavaa.

13. "Kuvat" koskevat kommenttinne:

Ei kommentoitavaa.

14. "Näytönastekatsaukset" koskevat kommenttinne:

Ei kommentoitavaa.

15. "Lisätietoaineisto" koskevat kommenttinne:

Helposti käytettävissä. Toimiva.

16. Onko jotain mitä haluaisitte lisätä suositukseen?

Kyllä

Mitä haluaisitte lisätä suositukseen?

Etenkin nuorten kohdalla kaipasi mainintaa kumppanin vastaanotolle kutsumisesta. Myös maininta seksuaalineuvonnan ja -terapian mahdollisuudesta olisi hyvä olla joissain kohdissa.

17. Onko jotain mitä haluaisitte poistaa suosituksesta?

Ei

Mitä haluaisitte poistaa suosituksesta?

-

18. Mitkä ovat tämän suosituksen tärkeimmät viestit, jotka haluaisitte välittää työyhteisölle?

-

19. Vapaamuotoinen muu kommenttinne lausuntokierroksella olevasta suosituksesta:

-